

На думку О.Л. Трухан фінансово-економічна безпека підприємства трактується одночасно з двох позицій – статичної (як результат діяльності підприємства на певну дату) та динамічної (розвиток підприємства в умовах фінансово-економічної безпеки у короткостроковій та довгостроковій перспективі).

О.В. Черниш визначає фінансово-економічну безпеку підприємства:

- по-перше, як комплексне поняття, яке інтегрує в собі систему заходів, механізм їх генерування та забезпечення й проявляється через відповідний стан, який характеризується стабільністю, адаптивністю та позитивною динамікою економічної та інших взаємопов'язаних систем підприємства»;
- по-друге, як «рівень захищеності від негативних впливів оточуючого середовища, який досягається за рахунок відповідності фінансового, кадрового, техніко-технологічного та економічного потенціалів стратегічним цілям та завданням підприємства».

Отже, проаналізувавши наведені визначення, можна констатувати, що незважаючи на різницю у формулюванні, спільним для авторів є трактування фінансової безпеки як таке, що відображає рівень фінансового стану підприємства, характеризується стійкістю до внутрішніх та зовнішніх загроз та передбачає найбільш ефективне використання наявних ресурсів підприємства.

Таким чином, цілком погоджуємося з М.М. Єрмошенко, К.С. Горячевой, які зазначають, що фінансово-економічна безпека являє собою фінансовий стан, який характеризується:

- по-перше, збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій та послуг, котрі використовуються підприємством;
- по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз;
- по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів;
- по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТЕРМІНУ “РЕЗЕРВ”

Грачова О.В.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

науковий керівник – Харламова О.В., к.е.н., доцент

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Адаптація вітчизняної системи бухгалтерського обліку до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності зумовило появу нових облікових термінів, які в нормативній, економічній, обліковій та довідковій літературі трактуються по-різному. В наукових статтях розкриваються різні думки, що є

дискусійними та які стосуються обговорення тлумачення категорії “резерв”, що підтверджує актуальність цієї теми.

Поняття “резерв” походить від французького “reserve”, що в перекладі на українську означає “запас”, чи від латинського “reserve” – “економлю, зберігаю”.

Під резервами звичайно розуміються витрати цільового характеру, створені відповідно до чинного законодавства, установчих документів, принципів бухгалтерського обліку, П(С)БО – у вигляді резерву сумнівних боргів, резервів майбутніх витрат і платежів, резервного капіталу – та призначені для здійснення обов’язкових виплат, покриття передбачуваних та очікуваних витрат, усунення наслідків надзвичайних подій і забезпечення задовільних умов функціонування суб’єкта господарювання.

Таблиця 1 - Розкриття терміну «резерв» у довідковій літературі

№ з/п	Джерело інформації	Зміст терміну
1	2	3
1.	Советский энциклопедический словарь/Научно-редакционный совет: А. М. Прохоров (пред.). – М.: «Советская Энциклопедия», 1981. – 1600 с.	1) запас чого-небудь на випадок потреби; 2) джерело нових засобів та сил (с.1125)
2.	Ожегов С. И. Словарь русского языка: Ок.57 000 слов/Под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой . – 18-е изд., стереотип. – М.: Рус.яз., 1986. – 797 с.	1) запас, звідки черпають нові сили, ресурси (с.586)
3.	Новий тлумачний словник української мови (у чотирьох томах). Укладачі: проф. В. В. Яременко, к.ф.н. О. М. Сліпушко. – К.: Видавництво „Аконіт”, 2000.	1) запас чого-небудь, який спеціально зберігається для використання в разі потреби (Т.3, с. 888)
4.	Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2001. – 1440 с.	1) запас чого-небудь, який спеціально зберігається для використання в разі потреби // ще не використані можливості, засоби, для здійснення чого-небудь; 2) джерело, звідки беруться нові сили для кого-, чого-небудь; (с. 1022)
5.	Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. Современный экономический словарь. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 496 с.	1) запас чого-небудь... на випадок потреби; 2) джерело, з якого черпаються ресурси, що спеціально зберігаються, у разі гострої потреби їх використання (с. 283)

1	2	3
6.	Завадський О. С., Осовська Г. В., Юшкевич О. О. Словник економічних термінів: менеджмент, маркетинг, підприємництво. Навч.-метод. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 444 с.	1) запас на випадок необхідності; 2) джерело, звідки беруть необхідні нові матеріали, сили, енергію, грошові запаси тощо (с. 338)
7.	Борисов А. Б. Большой экономический словарь. – М.: Книжный мир, 2001. – 895 с.	1) запаси, які створюються для компенсації дій різних неврахованих факторів на ринку, стихійних лих, збоїв у виробництві; 2) можливості покращання використання наявних виробничих ресурсів (с. 623)

У зв'язку з тим, що кожен науковець в поняття “резерв” вкладає різний зміст залежно від своєї галузевої специфіки знань, а також враховуючи недосконалість нормативно-законодавчої бази України, проблема термінології потребує розгляду і вирішення.

Місце і роль резервів в фінансово-економічній діяльності суб'єктів господарювання можна визначити тоді, коли є їх теоретичне обґрунтування як фінансово-економічної категорії. Проведений вище аналіз свідчить про те, що в науковій літературі досі немає єдиної думки щодо визначення резервів.

Інформація, яка необхідна користувачам фінансової звітності про розмір, стан і зміни в складі резервів, є вимірником захисту прав кредиторів та інтересів власників, рівнем захисту фінансової стійкості та інвестиційної привабливості підприємства.

Резервування є одним із найефективніших методів управління ризиками, що сприяє забезпеченню платоспроможності підприємства та формуванню достовірної інформації про його фінансовий стан.

Проте бухгалтерське та наявне в парадигмі аналізу господарської діяльності розуміння резерву пов'язано тільки з явними резервами і розглядає створення останнього як оцінку майбутніх втрат активів, а використання резерву – як справжнього фізичного збитку (зменшення) активів.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, можна стверджувати, що термін «резерв» у різних словниках має різне значення, але зазвичай його зміст розкривається як запас або джерело. У бухгалтерському обліку поняття «резерв» звичайно розуміється як джерело.